Startnotitie

Visie recreatie en toerisme Gemeente Dantumadiel

maart 2026

Inhoudsopgave

1. Inleiding....3
2. Aanleiding....3
3. Doel van de beleidsvisie....4
4. Resultaat....4
5. Afbakening....5
6. Participatie en communicatie....5
7. Projectorganisatie....6
8. Planning en besluitvormingsproces....6
9. Kosten....7

1. Inleiding

De gemeente Dantumadiel is een plattelands gemeente in het noordoosten van Fryslân. Een plek waar rust, ruimte en mienskip centraal staan, en waar het prettig wonen, werken en recreëren is. Dantumadiel ligt in de Noardlike Fryske Wâlden en onderscheidt zich door het karakteristieke coulisselandschap met houtwallen en elzensingels.

Dantumadiel biedt overwegend een (plattelands)toeristisch aanbod, zowel qua verblijfsaccommodaties als dagrecreatie voorzieningen. Bij de dagrecreatie ligt de nadruk op wandelen en fietsen, waterrecreatie speelt een kleinere rol. Hierbij is het van belang dat de routestructuren voor deze activiteiten op orde zijn. Enkele dag recreatieve voorzieningen binnen de gemeente zijn: Speel- en Dierenpark Sanjes Safari in Feanwâlden en Openluchtmuseum De Sûkerei in Damwâld. Waterrecreatie is o.a. mogelijk bij het zwemmeer Eeltsjemar nabij Rinsumageast.

In oktober 2019 is in opdracht van de ANNO gemeenten (Dantumadiel, Tytsjerksteradiel, Achtkarspelen en Noardeast-Fryslân) een gezamenlijke visie op Toerisme en Recreatie in Noordoost-Fryslân 2020-2030 geschreven; een toeristisch profiel voor de regio. Dit document heeft de basis gelegd voor samenwerking rondom het thema regiomarketing. De omvang van de vrijetijdssector binnen de regio en onze gemeente is niet heel groot. We zijn nog een relatief onontdekt gebied met een beperkte toeristische traditie. In de gezamenlijke visie wordt gesteld dat er binnen de regio Noordoost-Fryslân en daarbij ook binnen Dantumadiel ruimte is voor recreatieve en toeristische groei.

Om Dantumadiel recreatief en toeristisch meer op de kaart te zetten, moet beleidsmatig langdurig worden ingezet op recreatie en toerisme. Recreatie en toerisme kunnen voor investeringen en werkgelegenheid zorgen, maar ook een bijdrage leveren aan de leefbaarheid van ons gebied en het welbevinden van onze inwoners. Hierbij rekening houdend met het behouden van landschappelijke kwaliteiten, het vitaal houden van recreatievoorzieningen en verblijfsrecreatie, en het koesteren van cultureel erfgoed en lokale tradities. Een recreatieve en toeristische beleidsvisie vormt een leidraad om ervoor te zorgen dat Dantumadiel een aantrekkelijke gemeente blijft om te wonen en te recreëren. We gaan onderzoeken welke koers we willen varen en leggen deze ambitie vast in beleid.

2. Aanleiding

Binnen de gemeente Dantumadiel ontbreekt op dit moment een lokaal uitgewerkte recreatieve en toeristische visie. Er is behoefte aan meer sturing, omdat er veel losse initiatieven ontstaan die niet altijd op elkaar aansluiten. Om richting te geven aan deze ontwikkelingen zijn duidelijke kaders nodig. Deze kaders bieden ondernemers en inwoners helderheid, ondersteunen een zorgvuldige afweging tussen economische kansen en de kwaliteit van natuur, landschap en leefomgeving, en dragen bij aan efficiëntere besluitvorming.

Het formuleren van kaders maakt zichtbaar waar de gemeente ruimte wil bieden aan groei, waar niet, en onder welke voorwaarden. Hiervoor is het noodzakelijk om de huidige situatie in kaart te brengen en nieuwe ontwikkelingen te verbinden met de gebiedsidentiteit (het lokale DNA).

Daarnaast vraagt de Omgevingswet om integrale beleidsvorming en duidelijke doelstellingen. Met de inwerkingtreding van de wet (januari 2024) verandert het kader waarbinnen de gemeente Dantumadiel ruimte kan bieden aan recreatieve en toeristische voorzieningen. De

wet bundelt en vereenvoudigt regels voor ruimtelijke ontwikkeling en verlangt meer samenhang en transparantie in keuzes voor de fysieke leefomgeving. Het nieuwe beleid moet daarom aansluiten bij deze uitgangspunten en een zorgvuldige balans waarborgen tussen kansen voor recreatie en toerisme en het beschermen van natuur, landschap en leefomgeving.

Bij het opstellen van een lokale beleidsvisie staat de volgende onderzoeksvraag centraal:

Welke ambities heeft de gemeente Dantumadiel voor recreatie en toerisme de komende jaren, en hoe verhouden deze zich tot leefbaarheid, duurzaamheid en economische ontwikkeling?

Hierbij wordt ook de relatie onderzocht tussen de gezamenlijke regionale visie en een nieuw te ontwikkelen visiedocument voor de gemeente Dantumadiel. Een toekomstgerichte visie biedt richting voor de lange termijn. Als aanvullend richtinggevend kader kunnen de zeven pijlers van de circulaire economie worden benut om te komen tot een slimme en duurzame ontwikkeling van recreatie en toerisme.

3. Doel van de beleidsvisie

De op te stellen beleidsvisie heeft als doel een toekomstige koers te formuleren voor recreatie en toerisme binnen de gemeente Dantumadiel met aandacht voor:

- het stellen van duidelijke kaders voor recreatieve en toeristische ontwikkelingen;
- het versterken van de samenhang tussen lokale initiatieven;
- het borgen van de balans tussen economische ontwikkeling en leefomgevingskwaliteit;
- het vertalen van regionale ambities naar de lokale context;
- het ondersteunen van efficiënte en transparante besluitvorming.

4. Resultaat

Het resultaat van het opstellen van de gemeentelijke visie recreatie en toerisme is een goed op elkaar afgestemd, toekomstgericht en integraal beleidsdocument dat duidelijke kaders biedt voor de ontwikkeling van recreatieve en toeristische voorzieningen binnen de gemeente.

De visie fungeert als toetsbaar kader voor besluitvorming en ondersteunt een duurzame en samenhangende ontwikkeling van recreatie en toerisme binnen de gemeente Dantumadiel.

Daarnaast vormt het document een belangrijke bouwsteen voor het thema recreatie en toerisme binnen de (nog) op te stellen omgevingsvisie.

5. Afbakening

De afbakening van de opdracht omvat recreatieve en toeristische voorzieningen, routes en verblijfsaccommodaties, evenals de ruimtelijke en beleidsmatige kaders voor nieuwe initiatieven, de afstemming met regionale partners, o.a. de provinsje Fryslân en beleidsdocumenten en de integrale afwegingen van de Omgevingswet.

Buiten de kaders vallen sportvoorzieningen in recreatief gebied en verenigingsvorm, operationele uitvoeringsprogramma's, die later kunnen worden opgesteld, detailregelgeving of vergunningprocedures.

6. Participatie en communicatie

De beleidsvisie recreatie en toerisme komt op een participatieve manier tot stand. We gaan in gesprek met de verschillende stakeholders en zoeken actief afstemming met betrokkenen en andere belanghebbenden binnen de gemeente Dantumadiel.

Stakeholders	Belang
Intern	
RO - medewerkers	Initiatiefnemers goed kunnen informeren en begeleiden in ruimtelijke procedures en het ontwikkelen van mogelijkheden voor logiesaccommodaties passend binnen de omgevingskwaliteit van de fysieke leefomgeving
Vergunningverleners	Initiatieven eenduidig en efficiënter kunnen toetsen
Dorpencoördinator	Begeleiding in burgerparticipatie en contactpersoon voor de dorpen.
Bedrijvencontactfunctionaris	Begeleiding in ondernemersparticipatie en contactpersoon ondernemers gemeente Dantumadiel.
Portefeuillehouder toerisme en recreatie en RO.	Bevorderen van toeristische sector en leefbaarheid voor onze inwoners. Goede gemeentelijke dienstverlening.
Gemeenteraad	Bevorderen van toeristische sector en leefbaarheid voor onze inwoners. Goede gemeentelijke dienstverlening
Extern	
Verenigingen van Doarpsbelangen binnen de gemeente.	Betrokkenheid bij het maken van beleidskeuzes die van invloed kunnen zijn op de leefbaarheid van het dorp.
Inwoners	Betrokkenheid bij het maken van beleidskeuzes die van invloed kunnen zijn op de (directe) leefomgeving.
Belangenbehartigers toeristische ondernemers	Betrokkenheid bij het maken van beleidskeuzes die van invloed kunnen zijn op de bedrijfsvoering.

De gemeente Dantumadiel is voornemens in 2026 nieuw participatiebeleid te ontwikkelen met als doel stakeholders en andere belanghebbenden vroegtijdig te betrekken, zodat besluiten beter onderbouwd zijn en breder gedragen worden.

7. Projectorganisatie

Een extern bureau wordt gevraagd het proces te begeleiden Voor de duur van het project wordt daarnaast gewerkt met een interne projectgroep (kernteam), hiervoor is een brede mix aan expertise nodig. Het kernteam bestaat bij voorkeur uit:

- Beleidsmedewerker en contactfunctionaris R&T
- Beleidsmedewerker RO
- Beleidsmedewerker cultuur
- Dorpencoördinator

Op verzoek kunnen andere collega’s/beleidsmedewerkers om input worden gevraagd, zoals:

- Beleidsmedewerker groen
- Beleidsmedewerker verkeer
- Beleidsmedewerker sport
- Bedrijvencontactfunctionaris
- Communicatiemedewerker
- Beleidsmedewerker juridische zaken
- Coördinatoren buitendienst grijs/groen

Samen vormen deze disciplines een solide basis voor een zorgvuldig en toekomstgericht beleidsproces in Dantumadiel.

8. Planning en besluitvormingsproces

Om te komen van de startnotitie tot een nieuwe recreatieve en toeristische beleidsvisie doorlopen we een aantal zorgvuldig geplande stappen. Deze stappen vormen samen het proces waarmee we tot een gedragen, toekomstbestendige en uitvoerbare visie komen.

Stap	**Onderdeel**	**Periode**
1	Bespreken startnotitie in college B&W en vaststelling door de raad	Q1 2026
2	Formuleren vraagstelling, uitgangspunten en op te leveren eindproducten	Q1 2026
3	Werven externe projectleider	Q2 2026
4	Maken plan van aanpak met hierin verwerkt ondernemersparticipatie	Q2 2026
5	Participatie / feedback ophalen	Q3 2026
6	Uitwerken concept beleidsvisie	Q3 2026
7	Vaststellen definitief ontwerpbeleid college B&W	Q4 2026
8	Vaststellen beleid gemeente raad - besluitvormend	Q4 2026
8	Implementatie beleidsvisie	Q1 2027

9. Kosten

Voor het opstellen van een recreatieve en toeristische beleidsvisie is in de begroting een bedrag van €55.000,- gereserveerd ten laste van de algemene reserve. Hiervan is circa €40.000,- bestemd voor de inhuur van externe expertise via een bureau. De inzet van een interne projectondersteuner betreft 12 uur per week gedurende een periode van 12 maanden. De kosten hiervan betreffen circa €29.000,-. De totale kosten betreffen daarmee €69.000,-. Het tekort van €14.000,- wordt middels een begrotingswijziging aangepast in de begroting ten laste van de algemene reserve.

De uren van de medewerkers die plaats gaan nemen in de projectgroep (kernteam), zoals de dorpencoördinator, beleidsmedewerker RO, beleidsmedewerker cultuur etc. worden niet doorberekend. Naar verwachting betreft de inzet ca.24 uren (6 vergaderingen van ca. 3 uren incl. voorbereidingstijd en 6 uren voor het bijwonen van participatieavonden) voor de duur van het project.

Naar verwachting wordt er van de overige collega's/beleidsmedewerkers een bijdrage van ca. 9 uren verwacht (3 vergaderingen van ca. 3 uren incl. voorbereidingstijd).